

นิราสไฟ: มองสังคมการพนันในยุคการสร้างชาติ

Nirat Phai: Looking at the Gambling Society in the Era of Nation Building

ณัฐวุฒิ สำลี¹, พัทฉลินิก์ จินนุ่น²

Nattawut Sumlee¹, Phatchalin Jeennoon²

Received: 28 September 2022

Revised: 16 March 2023

Accepted: 10 April 2023

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง นิราสไฟ: มองสังคมการพนันในยุคการสร้างชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของคนในสังคมที่มีต่อการพนัน ในยุคการสร้างชาติ (ร.6) จากวรรณกรรมเรื่อง นิราสไฟ ของนายเจริญ ผลการศึกษาพบว่า นิราสไฟ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจให้คนในสังคมเลิกเล่นการพนัน โดยดำเนินเรื่องผ่านขนบของนิราศ แสดงให้เห็นโทษและพิษภัยของการพนัน ความขัดแย้งของคนกับรัฐ พฤติกรรมของคนจีนกับการพนัน และการอุดมการณ์การสร้างชาติ นอกจากนี้ยังมีการล้อขนบของนิราศโดยการนำเอาชื่อไฟมาเป็นแทนนางอันเป็นที่รัก เพื่อให้คนเห็นความสำคัญของการพัฒนาประเทศไทย และการสร้างชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

คำสำคัญ: นิราศ, การพนัน, ยุคสร้างชาติ

Accept

The objective of this research was to study the perspectives of people in society towards gambling, in the era of nation building (Rama 6) from the novel Nirat Phai by Mr. Charoen. The results of the study found that Niraspai has content about persuading people in society to stop gambling by proceeding through the traditions of Nirat. It shows the penalties and dangers of gambling and conflict between people and the state. Chinese behavior and gambling and the ideology of nation building. There is also a mockery of Nirat by adopting a card name instead of her beloved lady, to make people see the importance of national development and building a nation to be unified.

Keywords: Nirat, gambling, the era of nation building

¹ นิสิตหลักสูตร กศ.ม. (ภาษาไทย), คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, nattawutsl2810@gmail.com

² รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, phatchalinj@hotmail.com

¹ Student, Master of M.Ed. (Thai), Faculty of Education, Thaksin University. nattawutsl2810@gmail.com

² Associate Professor, Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University. phatchalinj@hotmail.com

บทนำ

นิราศ เป็นวรรณกรรมของไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ คำว่า นิราศ มีความหมายว่า จาก พราก ไปจาก ในนิราศจะมีเนื้อหาพรรณนาถึง การเดินทางเป็นหลัก มักกล่าวถึงสิ่งที่พบเห็นตาม เส้นทาง และสอดแทรกความคิด ความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางนั้น โดยเฉพาะการ พรรณนาคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รัก ซึ่งนิยม ประพันธ์เป็นร้อยกรอง ดังที่ สุกิจ มะลิผล (2545) ได้กล่าวถึงนิราศไว้ว่า นิราศเป็นวรรณคดีของคน ไทยโดยแท้ เป็นการคร่ำครวญรำพึงรำพันเป็น กายพย์กลอน ทำให้คนฟังเกิดความลึกซึ้ง

นิราศไฟ (สะกดตามต้นฉบับ) ประพันธ์ โดย นายเจริญ กล่าวถึงความทุกข์ใจของชาย คนหนึ่งที่ถูกนางอันเป็นที่รักทิ้งไปอยู่กับชาว จีน เพราะตนเองนั้นยากจน เนื้อหาเป็นการรำพึง รำพันและการเล่นการพนันในสังคม ในตอนท้าย มีการกล่าวถึงการเข้ามาควบคุมการพนันของรัฐ และพระมหากษัตริย์คณของพระมหากษัตริย์ที่ ทรงมีความห่วงใยพสกนิกรและประเทศชาติ นิราศ เรื่องนี้ สันนิษฐานว่ามีการตีพิมพ์ในช่วง พ.ศ. 2461 - 2468 ด้วยมีการพิมพ์ พ.ศ. 2468 ไว้ที่ ปกหนังสือ ดังนี้

เมื่อ พ.ศ. สองพันสี่ร้อยกว่า

หกสิบเบ็ดศรีจลินสังขยา

เดือนเมษายนที่เก่ากล่าวระบิล

(นิราศไฟ: 1)

ในช่วงเวลาที่ประพันธ์ ตรงกับรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร. 6) ซึ่งเป็นช่วงที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร. 6) ทรงนำเอาอุดมการณ์ชาตินิยมมาใช้ในการบริหารประเทศให้ทัดเทียมกับชาติตะวันตก ดังปรากฏในงานพระราชนิพนธ์และวรรณกรรม

ร่วมสมัยต่างๆ เช่น สุภาชิตพระร่วง หัวใจนักรบ สามัคคีเภทคำฉันท์ ฯลฯ โดยเนื้ออ่อนช้อยของเขียว (2553) ได้กล่าวถึง อุดมการณ์ชาตินิยมในสมัย ร. 6 ไว้ว่า “พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญในการปลูกฝังเรื่องความเป็นรัฐชาติร่วมกัน อุดมการณ์ชาตินิยมนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นเอกราชของชาติ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ และลักษณะเฉพาะของชาตินั้นๆ การใช้อุดมการณ์ชาตินิยมนี้ช่วยให้บ้านเมืองเป็นปึกแผ่น มีเสถียรภาพในการปกครอง สร้างความสามัคคีปรองดองให้บังเกิดแก่คนในชาติ ทำให้เมืองสงบเรียบร้อย”

นิราศไฟ ใช้กลวิธีในการประพันธ์อันโดดเด่น คือ การนำชื่อไฟต่างๆ มาเขียนเป็นร้อยกรองรำพึงรำพัน เปรียบไฟหรือการพนันเป็นนางอันเป็นที่รัก ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน และอารมณ์ขัน ซึ่งนิราศไฟถือเป็นวรรณกรรมอีกเรื่องที่ช่วยส่งเสริมพระราโชบาย การสร้างชาติ โดยผู้ประพันธ์โน้มน้าวให้ผู้คนได้เห็นถึงโทษของการพนัน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีการเปรียบเทียบการพนันเป็นหญิงสาวที่อ่อนหวาน เมื่อชายอยู่ใกล้ก็จะหลงใหลเสน่ห์ แต่เสน่ห์นั้นกลับทำให้ต้องตกยาก

การพนันเข้ามาสู่สังคมไทยอย่างยาวนานรัฐแต่ละสมัยล้วนมีมุมมองและนโยบายเกี่ยวกับการพนันที่แตกต่างกัน เนื้อหาในนิราศไฟ มุ่งนำเสนอโทษของการเล่นไฟ และการพนันประเภทอื่นๆ ส่งเสริมให้คนเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาชาติให้มั่นคง ความสามารถของสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อตอบสนองนโยบายบางประการของรัฐ ซึ่งแสดงลักษณะสังคมการพนันในยุคการสร้างชาติได้อย่างน่าสนใจ ที่ผ่านมามีนักวิชาการได้ศึกษานิราศ การพนัน และอุดมการณ์สร้างชาติ ในประเด็นต่างๆ เช่น สุกิจ มะลิผล

(2545) ศึกษาวิเคราะห์ของหลวงจักปาณี (มหาฤกษ์) นิพัทธ์ แยมเดช และ สมบัติ มั่งมีสุขศิริ (2563) ศึกษาเรื่อง “อิสระแห่งกวี” ในนิราศภูเขาทอง และ นิราศเมืองเพชร ของสุนทรภู่ มีการศึกษาเรื่อง บ่อเกิดแห่งลัทธิชาตินิยมของรัชกาลที่ 6 สุภาพร พลายเล็ก (2547) ศึกษาเรื่องการพนันในสังคมไทย: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม พัทธินันท์ ชื่นบุญ (2563) ภาพสะท้อนการเล่นหวยของชาวใต้จาก วรรณกรรมภาคใต้ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษ 2490 - 2510 ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาการมอญ สังคมากรพนันในยุคการสร้างชาติ จากนิราสไฟ ซึ่งเป็นภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคน สังคม และวรรณกรรม จึงได้ศึกษาประเด็น ดังกล่าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ที่มาของการการพนันในสังคมไทย

การพนัน หมายถึง การเล่นเพื่อเอาเงิน หรือสิ่งมีค่า (สิ่งเดิมพัน) โดยการใช้อุปาย เล่ห์เหลี่ยม โชคชะตาในการเล่น ผ่านกติกาหรือ ข้อตกลงผู้เล่นทำร่วมกัน ดังที่ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2555) ให้ความหมายไว้ว่า เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้ง โชคด้วย การพนันมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าเกิดขึ้นก่อนคริสต์ศักราช 100 ปีในจีน ก่อนที่จะเผยแพร่ไปยังอินเดีย และชาติตะวันตก และเผยแพร่เข้าสู่ไทยตามลำดับ

ธรรมลีลา (2545) ได้กล่าวไว้ว่า “การเล่นการพนันในสังคมไทย ไม่ปรากฏเป็นหลักฐานที่แน่ชัดว่า เกิดขึ้นได้อย่างไรและเริ่มครั้งแรกในสมัยใด แต่ต่างกันว่า น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากทั้ง ประเทศอินเดียและจีน โดยทางอินเดีย อาจติดมากับคัมภีร์ทางศาสนา หรือชาดก ขณะที่ทางจีน อาจเข้ามาเมื่อครั้งที่การติดต่อค้าขายกันในสมัย สุโขทัย ประมาณ พ.ศ. 1450 มีการเล่นการพนันที่เรียกว่า “ก่าถั่ว” แล้ว และประมาณ พ.ศ. 2100

ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ สมัยอยุธยา มีการเล่นการพนันที่เรียกว่า “โป” นอกจากนี้ ลาลูแบร์ บันทึกเอาไว้ว่า “ชาวสยามอยู่ข้างค่อนรัก เล่นการพนันเสียเหลือเกิน จนถึงจะยอมผลาญตัวเองให้ฉิบหายได้ ทั้งเสียอิสรภาพความชอบธรรมของตัวหรือลูกเต๋าของตัว ด้วย ในเมืองนี้ ใครไม่มีเงินพอจะใช้เจ้าหนี้ได้ ก็ต้องขายลูกเต๋าของตัวเองลงใช้หนี้สิน และถ้าแม่ถึงเช่นนี้แล้วก็ยังมีพอเพียง ตัวของตัวเองก็ต้องกลายเป็นทาส การละเล่นพนันที่ไทยรักเป็นที่สุดนั้นก็คือ ดิกแตก ชาวสยามเรียกว่าสกา...

“เมื่อประเทศไทยเริ่มติดต่อกับชาวต่างชาติมากขึ้น การพนันรูปแบบใหม่ๆ ก็ได้หลั่งไหลเข้ามา การพนันที่ปรากฏขึ้นและได้รับความนิยม คือ การเล่นถั่วโป ซึ่งมีข้อสันนิษฐานว่าเข้ามาเป็นครั้งแรก ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ระหว่าง พ.ศ. 2231 - พ.ศ. 2275 โดยได้รับอนุญาตจากรัฐบาลและรัฐก็เก็บภาษีจากการเล่นนี้ จนมีการตั้งบ่อนเบี้ย (สถานที่เล่นถั่วโป) โดยชาวจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร โดยในระยะแรก รัฐไม่ได้เข้าไปควบคุมการเล่นแต่อย่างใด เมื่อคนไทยนิยมเล่นจำนวนมาก รัฐจึงต้องเข้ามาควบคุม

สำหรับสังคมไทยมีการเล่นการพนันโดยทั่วไป แต่ละสมัยรัฐล้วนมีมุมมองและนโยบายเกี่ยวกับการพนันที่แตกต่างกัน ธรรมลีลา (2545) ได้กล่าวถึงมุมมองและนโยบายที่เกี่ยวกับการพนันของรัฐในสมัยต่างๆ ไว้ว่า “ช่วงต้นรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงไม่เห็นด้วยที่จะให้เล่นการพนันหรือเล่นเบี้ย แต่ยังคงยอมให้มีบ่อนเบี้ยอยู่บ้าง โดยเก็บอากรแผ่นดิน ทรงเคร่งครัดเรื่องการพนัน กับการตีมูลค่ามากขึ้นกับข้าราชการ ด้วยการออกพระราชกำหนดเมื่อปี พ.ศ. 2325 ห้ามข้าราชการเล่นบ่อนเบี้ย และเสพสุรา สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย การเล่นพนันยังคงอยู่ต่อไป ใน

สมัยรัชกาลที่ 3 เคยมีการสนับสนุนให้เล่นการพนันเพื่อเก็บภาษีอากร ที่เรียกกันว่า “อากรบ่อนเบี้ย” และ “อากรหวย” เฉพาะสำหรับอากรบ่อนเบี้ยนั้น หมายถึง เงินที่เก็บจากผู้ประมูลขอตั้งบ่อนการพนันถั่ว และโป้ในราชอาณาจักร ซึ่งอากรทั้งสองประเทศ สามารถสร้างรายได้ให้แก่รัฐเป็นจำนวนมาก ขณะที่ สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สยามได้ทำสนธิสัญญากับต่างประเทศ ต้องยกเลิกภาษีผูกขาดหลายประเภท จนเป็นเหตุให้รายได้ของแผ่นดินลดลง จึงได้มีการปรับปรุงภาษีอากรหลายประเภท และได้กำหนดภาษีการพนันเพิ่มขึ้นจากอากรบ่อนเบี้ยอีกประเภทหนึ่ง และสามารถเก็บภาษีได้สูงถึงปีละ 500,000 บาท ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้เลิกบ่อนการพนันในมณฑลนครศรีธรรมราชและชุมพร และจำกัดมณฑลอื่นให้น้อยลง กระทั่งถึงในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้มีประกาศปิดบ่อนทั่วราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2460 จากนั้นได้มีการตรากฎหมายการพนันฉบับแรกในปี พ.ศ. 2473 ซึ่งเป็นการรวบรวมกฎหมายการพนันต่าง ๆ มาไว้ในที่เดียวกัน และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอีกครั้ง โดยออกเป็น พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478 พร้อมทั้งมีการเพิ่มเติมการเล่นพนันประเภทต่าง ๆ” จะเห็นได้ว่า รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) รัฐเริ่มควบคุมบ่อนการพนันโดยการปิดบ่อน ด้วยเห็นว่าการพนันเป็นภัยต่อสังคม

รัฐห้าม คนเล่น: ความสัมพันธ์ของการพนันกับคนไทย

นิราสไฟ ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงการพนันชนิดต่าง ๆ ไฟ เป็นเครื่องเล่นการพนันอย่างหนึ่ง ทำด้วยกระดาษค่อนข้างแข็งหรือพลาสติก เป็นต้น เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้าบาง ๆ มีลวดลายและเครื่องหมายแสดงแต้มต่าง ๆ (สืบค้นจาก <https://>

www.wordyguru.com) ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าไฟเข้าสู่ประเทศไทยในสมัยใด แต่พบว่ามีพระราชกำหนดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2337 ในรัชกาลที่ 1 กล่าวถึง “ไฟงา” ซึ่งได้รับวัฒนธรรมการเล่นไฟมาจากจีน ดังที่ ส.พลายน้อย (2531) กล่าวว่าไฟ น่าจะมาจากภาษาแต้จิ๋วว่า โป้ หรือไม่กี่ภาษากวางตุ้งว่า ผ่าย ส่วนที่เรียกว่า ไฟผ่องนั้น คำว่าผ่อง นั้นบางท่านว่ามาจากภาษาแต้จิ๋ว ผ่องโป้ ภาษาแต้จิ๋วอ่านว่า ผ่ง แปลว่า พบ อย่างเช่นมีไฟอย่างเดียวกันอยู่สองตัวแล้ว เมื่อพบอีกตัวหนึ่งก็จะร้องว่า ผ่ง แปลว่า ก็ว่าเจออีกตัวแล้ว แต่ไทยเรียกกลับเป็น ไฟผ่อง ซึ่งเข้าใจว่าการเล่นไฟแบบนี้ได้กลายมาเป็นชื่อเรียกกันว่าไฟผ่องหรือไฟตองตามวิธีที่เล่น ซึ่งการเล่นไฟเป็นที่นิยมของคนไทยโดยเฉพาะบรรดาขุนนางข้าราชการ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสุริยุปราคา ที่หว้ากอ ได้ทอดพระเนตรเห็นพวกมหาตเล็กเล่นไฟบนดาดฟ้าเรือ ทรงขัดเคืองมีพระบรมราชโองการให้นำพวกเล่นไฟไปปล่อยไว้บนฝั่ง ส่วนหมื่นวิเศษเจ้าของไฟให้ลงพระราชอาญา 30 ที่นิราสไฟมีการกล่าวถึง “ไฟ” ซึ่งเป็นภาพแทนของการพนัน ดังตัวอย่าง

นิจจาเอ๋ยไฟตองของตัวพี่
มาหลบหนีร้างไปไม่สงสาร
ถึงน้องอยู่ที่จะสู้กรรมาน
เข้าหักหาญผูกเล่นไม่เว้นวาย
ถึงวันหนึ่งหกบาทสวาทพี่
เรื่องจะหนีราคาแล้วอย่าหมาย
เมื่อยามคำสามตำลึงเพิ่มกึ่งกาย
ยังไม่หน่ายหนีไกลแม่ไฟตอง

(นิราสไฟ: 2)

การพนันต่อมาที่คนไทยนิยมเล่นกันมาก ในหลายพื้นที่ ได้แก่ การชนไก่ การชนวัว การกัดปลา การพนันจำพวกนี้ได้รับความนิยมมากจนภายหลังได้รับการยกย่องเป็นการละเล่นพื้นบ้าน นิราสไฟยังได้กล่าวถึงการพนันประเภทเหล่านี้ด้วย ดังตัวอย่าง

นามเจริญตัวข้าว่านิราส
ก็ตัดขาดคู่ชูปถัมภ์
ปลากัดไก่แลเห็นว่าเป็นกรรม
ไม่กระทำแปดปนให้ชนกัน
ปลากัดไก่ปลาเขมยั้งเต็มแน่น
ถ้ามาแมนเล็กไปเหมือนในฉัน
ด้วยเห็นเหตุหน้าเวทนามัน
เพราะสัตว์นั้นไม่ประสัจจาจริง

(นิราสไฟ: 28)

สังคมไทยถือว่าเป็นเมืองพุทธ แต่ก็ยังปรากฏการพนันหรือการละเล่นดังกล่าวอยู่ในเกือบทุกพื้นที่ ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การพนันเป็นสิ่งที่มิวเมา ทำให้คนในสังคมคิดถึงแต่ความสนุกจนลืมเรื่องศีลธรรม จนรัฐบาลต้องเข้ามาควบคุม แต่ก็ยังมีการลักลอบเล่น ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เช่น เบญจศีล เวรกรรม เพื่อโน้มน้าวให้คนเลิกเล่น

ท่านห้ามหมดอดไม่ได้หัวใจเต็น
ออกมาเล่นกันใหม่ใส่ออกุ่น
รัฐบาลท่านก็มาคิดการุณ
มิได้มุ่นหมกสมานการพนัน
การเหล่านี้มีประเทียบเปรียบเหมือนหญิง
งามเพริศพริ้งและระยับนารับขวัญ
พวกชอบเล่นเห็นก็หลงงวยครัน
ถ้ามันๆ ไฟไปงามโสภา

(นิราสไฟ: 29)

เห็นได้ว่า แม้รัฐออกมาสั่งห้ามไม่ให้มีการเล่นการพนัน แต่ก็ยังมีการแอบเล่นในพื้นที่ต่าง ๆ นิราสไฟได้แสดงให้เห็นถึง แนวคิด ค่านิยมของคนในสังคมไทยที่มีต่อการพนันได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเปรียบเทียบการพนันเป็นหญิงที่ยั่ววน ถึงรู้อยู่แก่ใจว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรผิดศีลธรรม แม้ว่าจะมีกฎหมายห้ามปราม และรัฐที่กำลังจับตาดูแล แต่ถ้าหากหลงไปแล้ว ก็ดึงตัวกลับมาได้ยาก กล่าวได้ว่า ในสมัยนั้นรัฐมีความพยายามในการกวาดล้างการพนันให้หมดไปจากสังคม ด้วยเหตุที่ว่า การพนันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ จึงเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างรัฐกับประชาชน นิราสไฟจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่งที่ช่วยตอบสนองความต้องการของรัฐ โดยไม่ต้องบีบบังคับประชาชน

ยิ่งได้ ยิ่งเสีย: สารพันโทษจากการพนัน

นิราสไฟ มุ่งโน้มน้าวให้คนในสังคมเลิกมัวเมากับการพนัน สิ่งที่ทำให้คนเกรงกลัวการเล่นพนันคือการแสดงโทษ ความโดดเด่นของผู้ประพันธ์คือ การเปรียบเทียบพนันเป็นนางอันเป็นที่รัก โดยแสดงถึงการรำพึงถึงความรักอันหอมหวานที่ชายมีต่อนาง ทั้งสุขทั้งทุกข์ ถึงแม้ความรัก (การพนัน) จะทำให้ตนนั้นต้องขมขื่น นางหรือความรักที่ทำให้เขามัวเมา หลงลืมถึงสิ่งจำเป็นในชีวิต แต่ก็ยังอาลัยอาวรณ์โยยหา

ไอ้เจ้าสองตาโตไม่โผล่หัว
ช่างหนีตัวหลบร้างไปทางไหน
พี่ผิดโทษโกรธเคืองด้วยเรื่องใด
เจ้าจึงได้ร้างหนีตัวพैया
แม่มองจุดสุดดีอวี้อารอบ
พีนีชอบดวงจิตต์ขนิษฐา

เจ้าช่วยรับดับร้อนผ่านอุรา
เมื่อพี่ยากรอบเกรียมไม่เทียมตน
สองหลังโง่งง จริยหญิงอุบาทว์
แสนชั่วชาติใจยักษ์อุกฤษ
มันล้างผลาญตัวพี่แทบปีป็น
มันเจ้ากลเหลือแก่นแสนอัปรีย์

(นิราสไฟ: 5)

ผู้ประพันธ์เปรียบหญิงกับการพนัน ซึ่งนำโทษมาสู่ผู้เล่นอย่างเห็นได้ชัดว่า หญิงหรือการพนันนั้นเข้ามาในชีวิต โดยใช้เสน่ห์หลอกล่ออุบายให้ชายหลง ล้างผลาญหลอกเอาทรัพย์สินชายต้องลำบาก แต่ก็ยังคิดถึงนางอยู่ ทำให้เห็นถึงคนที่ชอบเล่นการพนัน ที่แม้ว่าจะเสียแล้วเสียอี แต่ก็ยังคงหลงไหลในเสน่ห์การพนัน ผู้ประพันธ์ได้แสดงโทษของการพนันที่ส่งผลในหลายระดับ ทั้งตนเอง ครอบครัว รวมถึงในระดับชาติ ดังเช่น

นิราสสร้างเงินเหรียญเจียนจะม้วย
ทั้งเงินส่วยก็จะได้ที่ไหนเสีย
นี่กาวารณ์ร้อนใจดังไฟเสีย
เราผิวเมียบแล้วจะให้อะไรกิน
ลงนั่งตริกนี่กตรองให้หมองเศร้า
ทุกคำเข้าเตรียมตรมอารมณ์ถวิล
คิดขึ้นมาแล้วน้ำตาจะไหลริน
จะต้องกินพริกกะเกลือเป็นเกลือทน

(นิราสไฟ: 22)

ผู้ประพันธ์บอกถึงโทษของการพนัน คือความยากลำบากของคนที่ต้องเสียทรัพย์สินไปจนต้องมากินพริกกินเกลือ ซึ่งทำให้เห็นว่าโทษของการพนัน ส่งผลต่อชีวิตหลายด้าน ทั้งความ

สัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ของคนในสังคม หรือแม้กระทั่งประเทศชาติ นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้หยิบยกเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่องศีล 5 เป็นหลักธรรมพื้นฐาน อบายมุขและมรรคปฏิบัติ มาแสดงให้เห็นในนิราศ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเกรงกลัว เห็นถึงโทษของการพนันที่นอกจากส่งผลต่อชีวิตแล้วยังเป็นบาปอีกด้วย

จงนิราสร้างรป่าณาติบาท

อย่านิราสแรมร้างทางมรรคผล

อทินนาคลาคลาดนิราสตน

นิราสจนกาเมเที่ยวเร็วไป

นิราสรุมนุสาพาเข้ารัก

เรื่องโกหกผ่นสู้อั้หมุ้ไหล

นิราสรุสุราไม่อาลัย

จงรักใคร่ศีลห้าราคาแพง

(นิราสไฟ: 36)

ในทางพระพุทธศาสนา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสถึงทางแห่งความเสื่อมไว้ 6 ประการ หรือที่เรียกว่า อบายมุข 6 คือปากทางแห่งความเสื่อม ทางแห่งความพินาศ เหตุย่อยยับแห่งโภคทรัพย์ ได้แก่ ดื่มน้ำเมา เที่ยวกลางคืน เที่ยวดูการละเล่น เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร และเกียจคร้านทำการงาน การพนันเป็นหนึ่งใน 6 ข้อ ที่ไม่ว่าบุคคลใดติดแล้วจะทำให้ชีวิตตกต่ำหาความเจริญรุ่งเรืองไม่ได้ (สืบค้นจาก <https://dmc.tv/a27790>)

จะเห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงโทษของการพนันอย่างหลากหลาย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้อ่านได้รับรู้และคิดต่อ แม้ว่าในบางครั้งการพนันจะทำให้คนได้อยู่บ้าง และยังคงบาปเพราะทำผิดศีล และสิ่งที่ได้ก็เป็นเพียงชั่วคราว

ชั่วคราวเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการพนันนั้นมี แต่ผลเสีย ด้วยเหตุนี้ นิราสไฟทำให้เห็นสภาพ สังคมไทยในสมัยนั้น ที่ให้ความสำคัญ เศรษฐ ศรัทธาในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และ ความชาญฉลาดในการพยายามหีบยกเอาหลัก ธรรมคำสอนมาใช้ในการควบคุมสังคมของผู้มี อำนาจอีกด้วย

ศัตรูความรัก: เมื่อเจ๊กต้องกลายเป็น ผู้ร้าย

“เจ๊ก” เป็นคำที่ไทยคุ้นหูเป็นอย่างมาก และมีปรากฏในเกือบทุกยุคสมัย นับตั้งแต่คนจาก เมืองจีนแผ่นดินใหญ่เริ่มอพยพเข้ามาตั้งรกรากใน ไทยหรือสยาม ซึ่งมีนัยในเชิงดูถูกดูแคลน ดังที่ มนัส โอภากุล (2537) กล่าวถึงที่มาของคำว่า “เจ๊ก” ไว้ว่า เป็นคำที่คนไทยใช้เรียกเป็นสรรพนามแทน คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีน ในทรรศนะของ คนไทย คนจีนที่อพยพเข้ามาเมืองไทย เป็นคน ยากจน ไม่มีการศึกษา ขนบธรรมเนียมไม่นุ่ม นวลเหมือนคนไทย ไม่มีกิริยามารยาท เป็นที่น่า รังเกียจสำหรับคนไทย คนไทยได้ยินเสียงคนจีน แต่จิวเรียกน้องของพ่อว่า “อาเจ๊ก” ก็เรียกตาม ต่อเมื่อเห็นความประพฤติปฏิบัติในทางไม่ดีไม่มี กิริยามารยาท สร้างพฤติกรรมเป็นนักเลงโต ทำให้ เกิดความไม่พอใจ จึงเรียกว่า “ไอ้เจ๊ก” ด้วยความ โหมโหโตโสแทน คำๆ นี้จึงกลายเป็นคำที่ดูถูก ดูแคลนคนจีนไปโดยปริยาย

คนจีนในมุมมองของคนไทยนั้นค่อนข้าง ไปทางลบ หากพิจารณาจากวรรณกรรมร่วมสมัย อย่าง บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ บทพระราช นิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จีนหรือเจ๊ก ก็เป็นผู้ร้ายที่เข้ามาหวังจะก่อเรื่องใน บ้าน ประกอบกับประวัติศาสตร์การพนันและการ เล่นไพ่ บ่งบอกชัดเจนว่ามีที่มาจากจีน ผู้ประพันธ์ จึงได้เขียนถึงคนจีนโดยใช้คำว่า “เจ๊ก” ในลักษณะ ตัวร้าย เป็นคู่แข่งในเรื่องของความรัก ทำให้ชาย ต้องทนทุกข์ใจ ดังเช่น

ไอ้น้องน้อยเจ้าร้อยสิบหนาง
เจ้ามาร้างเฮียไปไม่สงสาร
ไม่กลับหน้ามาเหมือนเคยเลยนงคราญ
เยาวมาลัยโยมาตั้งเกลียดชังไทย
ที่เป็นไทยใจเขื่อนเหมือนเด็ก ๆ
ชอบลูกเจ๊กจริงจิตต์น่าพิสมัย
รุ่นสาว ๆ ชาวล้วนเป็นนวลโย
ที่ตั้งใจจะเลี้ยงเคียงอนงค์
จะไว้เปียบให้กับลื้อถือครัดเคร่ง
ใส่กางเกงเสื้อก๊ากก็เหมือนกับกัง
จะกินแจ๋วหัวเจ้าตามเผ่าพงศ์
เชิญโฉมยงกลับมาหาอาเฮีย

(นิราสไฟ: 19)

จากบทประพันธ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึง การประชดประชันของชาย ที่มีความโกรธเคือง คนจีนหรือเจ๊ก ผู้ซึ่งแย่งคนรักของตนไป โดยการ ร้าพิ้งร้าพั้นให้นางกลับมา ถ้าชอบแบบเจ๊กพี่ก็จะ ทำให้ นิราสไฟ ยังมีการพูดถึงประเพณีวัฒนธรรม ของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีน เช่น คำเรียก ญาติ การแต่งกาย การกินเจ ฯลฯ ซึ่งทำให้เห็น ลักษณะของคนจีนที่แตกต่างจากคนไทย ทำให้ เกิดความรู้สึกแบ่งแยกความเป็นเขา (จีน) และ ความเป็นเรา (ไทย) นอกจากนี้ หากพิจารณาใน วรรณคดี “เยาวมาลัยโยมาตั้งเกลียดชังไทย” ยังทำให้ รู้สึกถึงการตั้งแง่ อคติ หรือความรู้สึกไม่พึงพอใจ ที่นางอันเป็นที่รักมาร้างรักชาย แล้วไปคบหากับ คนจีน

เมื่อเจ๊กต้องกลายเป็นผู้ร้าย แม้ว่าจะไม่ได้ เป็นผู้ร้ายในลักษณะที่มาทำให้เกิดความเสีย หายร้ายแรง แต่ก็ก็เป็นคนที่มาทำให้ชายคนหนึ่ง ต้องทุกข์ใจ ทั้งนี้ตัวละคร เจ๊ก ก็มีความสำคัญ และ สอดคล้องกับอุดมการณ์ความเป็นชาติ ที่ต้องการ ให้คนเห็นถึงความสำคัญของความเป็นชาติ ซึ่งใน

สมัยนั้นเองก็มีการพัฒนาประเทศชาติไปในหลายทิศทาง อย่างเช่น การเปลี่ยนมาใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติ การสร้างมหาวิทยาลัย ฯลฯ จากที่กล่าวมานิราสไฟเป็นเสมือนเครื่องมือที่สนับสนุนนโยบายบางประการของรัฐ ที่มีการสั่งห้ามมิให้มีการเล่นการพนัน นิราสไฟจึงปรากฏคำที่เชิงดูถูกดูแคลนคนต่างชาติ ซึ่งสังคมสมัยยังมองคนจีนว่าเป็นกลุ่มชนที่อพยพมาอยู่อาศัยในสยามหรือประเทศไทย จึงทำให้คนไทยส่วนใหญ่มองว่าจีนเป็นคนต่างถิ่น จึงปรากฏถ้อยคำที่แสดงถึงการแข่งขัน เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏ

เชิญยั่วชวนทวนไทยชอบใจหญิง
ขอเชิญมิ่งแม่มาลองประคองขวัญ
เจ๊กกับไทยใครจะมีดีกว่ากัน
ในเชิงชั้นถ้าไทยที่ร่ำทวน
ไฉ่ม่องจีนม่องไทยหนอใจหนู
พี่แสนสุดรักน้องครองสงวน
มาคลาดแคล้วแก้วตาแม่หน้านวน (นวล)
ไยมาด่วนแต่รักให้หักกลาง
(นิราสไฟ: 21)

จะเห็นได้ว่า นิราสไฟ เป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่งที่แสดงให้เห็นตัวร้ายในสังคม คือ กลุ่มคนจีน ซึ่งเป็นภาพแทนของการพนัน เนื่องจากการพนันหลายชนิดได้เข้าสู่สังคมไทยพร้อมกับคนจีน เมื่อรัฐมองว่าการพนันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศชาติ การทำให้คนจีนเป็นผู้ร้ายจึงเป็นการทำให้คนเห็นถึงพิษภัย และไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยว นอกจากนี้ ยังมีเรื่องอุดมการณ์ความเป็นชาติ ที่มุ่งชี้้นำให้คนได้ระลึกถึงความเป็นไทย คิดถึงความ เป็นเขาเป็นเรา เพื่อให้เกิดความรู้สึกอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นพลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เลิกการพนัน ตามพระราชปณิธาน: อุดมการณ์รักชาติที่ถาวร

นิราสไฟ มีเนื้อหาแสดงการโน้มน้าวให้คนเลิกเล่นการพนันและลดเลิกจากอบายมุขอย่างชัดเจน เนื้อหาบางตอนมีการกล่าวถึงเจตนารมณ์ของรัฐ เช่น การสั่งห้ามเล่นการพนัน พระราชประสงค์ของพระมหากษัตริย์ (ผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศในสมัยนั้น) ที่ต้องการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สะท้อนถึงพระบรมราโชบาย ที่ใช้ในการบริหารในยุคที่ต้องการสร้างความเป็นชาติ

วัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทยมีการยกย่องพระมหากษัตริย์ เป็นผู้ประเสริฐ ผู้ยิ่งใหญ่ เป็นบุคคลที่สำคัญของประเทศชาติ นิราสไฟ ได้เชื่อมโยงแนวคิดดังกล่าวกับพระราโชบายในการสั่งห้ามคนไม่ให้เล่นพนัน โดยการกล่าวถึงพระบุญญาธิการ พระบารมี และพระราชปณิธาน เพื่อโน้มน้าวให้คนได้ปฏิบัติตาม ดังเช่น

ซึ่งจอมพงศ์ทรงหล้ามหากษัตริย์
ทรงคิดตัดเลิกตอนบ่อนแก้วไฟ
ตัวข้าเจ้าเหล่านี้พลอยดีใจ
ที่เลิกไปเป็นบุญพระคุณครัน
พวกชาวเราเฝ้าหลงทะนงจิตต์
มิได้คิดยากจนเป็นคนชั้น
ไม่เป็นเรื่องเครื่องประหารการพนัน
เมื่อเลิกกันแล้วดีเห็นมีคุณ
หวยก็ล่อนบ่อนไฟก็ไล่สิ้น
อยู่หนักดินเครื่องเสลสเป็นเศษธุณ
พระจอมเกล้าเจ้าหล้าทรงกรุณ
นับว่าเป็นคุณเลิศยิ่งกว่าศฤงฆาร

(นิราสไฟ: 50)

จากบทประพันธ์แสดงให้เห็นถึงลักษณะการโน้มน้าวใจให้คนเห็นถึงความสำคัญของพระบรมราชาบายของพระมหากษัตริย์ การสั่งห้ามเล่นการพนัน เป็นพระมหากษัตริย์คุณ เพื่อให้เห็นว่าเป็นแนวคิดที่ดี และมีความจำเป็นต่อประเทศชาติ นอกจากนี้ ยังมีกรกล่าวถึงพระราชกรณียกิจในด้านอื่นๆ เช่น การตั้งโรงพยาบาล โรงเรียน การจัดระเบียบระบบราชการ การบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎร เช่น

ข้าแผ่นดินสิ้นทุกข์เป็นสุขทั่ว
พระเจ้าอยู่หัวจักรัษเป็นหลักถัน (ฐาน)
เห็นราษฎรร้อนผ่อนพักคอยห้กรณ
กลับเป็นการเย็นอรุณาทั่วหน้าไป
แม้สิ่งใดไม่เป็นประโยชน์ทรงโปรดตัด
ทั่วจังหวัดสิ้นยุคเป็นสุขใส
ทั่วหนทางธานีศรีวิไล
ตัดทางใหญ่แลเพลินเดินสบาย
ที่รกลีวรรุงรังก็ตั้งกวาด
แสนสะอาดทั่วบูรินทร์สิ้นทั้งหลาย
ออกทรัพย์จ้างตั้งขุนเป็นมูลนาย
ตั้งดีกรายดูงามอร่ามตา
ตั้งโรงหมอโรงเรียนให้เพียรผล
ประชานคลาดทุกข์เป็นสุขา
ทรงป้องกันสรรพโรคสิ่งโรคา
ชาวประชารอดเข็ญอยู่เย็นใจ

(นิราสไฟ: 51 - 52)

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ปรากฏในนิราสไฟเป็นการพัฒนาประเทศชาติให้ทัดเทียมทันสมัย จึงเป็นการแสดงให้เห็นคนในสังคมได้เห็นถึงความ

เจริญก้าวหน้า และพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของพระองค์ ดังนั้น การที่คนในสังคมน้อมนำหลักการตามพระบรมราชาบาย พระราชปณิธานของพระองค์มาใช้ จึงเป็นการช่วยชาติให้เจริญยิ่งขึ้นไป ส่งผลดีต่อทั้งตนเอง ครอบครัว และสังคม

ผู้ประพันธ์จึงพยายามนำเสนอให้เห็นถึงแนวคิดดังกล่าวมากที่สุด ซึ่งการสร้างชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะต้องให้คนมีความคิดคำนึงไปในทางเดียวกัน พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมของชาติ จึงเป็นบุคคลสำคัญที่นำพาชาติให้พัฒนาไปข้างหน้า ดังนั้น คนในสังคมจึงต้องปฏิบัติตามเพื่อบ้านเมืองของตนเอง

สรุปและอภิปรายผล

นิราสไฟ ของนายเจริญ (2468) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจให้คนในสังคมเลิกเล่นการพนัน โดยการใช้นิราศ แสดงให้เห็นถึงโทษและพิษภัยของการพนัน แม้ไม่มีการกล่าวถึงการเดินทาง ซึ่งเป็นขอบของการประพันธ์นิราศ แต่ก็ปรากฏกลวิธีในการประพันธ์ที่โดดเด่น คือ การนำชื่อไฟตัวต่างๆ มาเขียนเป็นร้อยกรองรำพึงรำพัน เปรียบไฟหรือการพนัน เป็นนางอันเป็นที่รัก ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน และอารมณ์ขัน

สิ่งที่คนไทยนิยมนำมาใช้ในการพนันมากที่สุด คือ สัตว์ เช่น ไก่ ปลา กัด ตลอดจนสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย ซึ่งการพนันพวกนี้ได้รับความนิยมมากจนภายหลังได้รับการยกย่องเป็นการละเล่นพื้นบ้าน นิราสไฟยังได้กล่าวถึงการพนันเหล่านี้ด้วย ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอแนวคิดเรื่อง เวรกรรม ซึ่งเป็นแนวคิดในพระพุทธศาสนาที่ฝังลึกในรากของสังคมไทย แม้การพนันดังกล่าวจะเป็นการทรมานสัตว์ มีหลายคนไม่เห็นด้วยเพราะสงสารเวทนาสัตว์เหล่านั้น และสังคมไทยก็ถือว่าเป็นเมืองพุทธ แต่ก็ยังปรากฏการพนันหรือการละเล่นดังกล่าวอยู่ในเกือบทุกพื้นที่ ทำให้เห็นได้

อย่างชัดเจนว่า การพนันเป็นสิ่งที่มัวเมา ทำให้คนในสังคมคิดถึงแต่ความสนุกจนลืมเรื่องศีลธรรม จริยธรรมต้องเข้ามาควบคุม แต่ก็ยังมีการลักลอบเล่นกันอยู่

การพนัน ให้โทษหลายด้าน การทำให้คนเกรงกลัวการเล่นพนันคือการแสดงโทษ ยังมีบทความและงานวิจัยที่สอดคล้องกัน เช่น ภาพสะท้อนการเล่นหวยของชาวจีนจากวรรณกรรมภาคใต้ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษ 2490 - 2510 ของ พิชลินจ์ จินนูน (2563) ศึกษาเรื่องการพนันในสังคมไทย: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม ของ สุภาพร พลาลัย (2547) ความโดดเด่นของผู้ประพันธ์คือ การเปรียบเทียบพนันเป็นนางอันเป็นที่รัก โดยแสดงถึงการรำพึงถึงความรักอันหอมหวานที่ชายมีต่อนาง ทั้งสุขทั้งทุกข์ ถึงแม้ความรัก (การพนัน) จะทำให้ตนนั้นต้องขมขื่น นางหรือความรักที่ทำให้เขามัวเมา หลงลืมถึงสิ่งจำเป็นในชีวิต แต่ก็ยังอาศัยอาวรณ์โหยหา ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงโทษของการพนันอย่างหลากหลาย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้อ่านได้รับรู้และคิดต่อ

ผู้ศึกษาพบว่า นิราสไฟ เป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่งที่แสดงให้เห็นตัวร้ายในสังคม คือ กลุ่มคนจีน ซึ่งเป็นภาพแทนของการพนัน เนื่องจากการพนันหลายชนิดได้เข้าสู่สังคมไทยพร้อมกับคนจีน เมื่อรัฐมองว่าการพนันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศชาติ การทำให้คนจีนเป็นผู้ร้ายจึงเป็นการทำให้คนเห็นถึงพิษภัย และไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยว นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์พยายามนำเสนอพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ปรากฏในนิราสไฟ เป็นการพัฒนาประเทศชาติให้ทัดเทียมทันสมัย จึงเป็นการแสดง

ให้คนในสังคม ได้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้า และพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของพระองค์ เพื่อโน้มน้าวให้คนเห็นความสำคัญและปฏิบัติตาม การที่คนในสังคมน้อมนำหลักการตามพระบรมราโชบาย พระราชปณิธานของพระองค์มาใช้ จึงเป็นการช่วยชาติให้เจริญยิ่งขึ้นไป ส่งผลดีต่อทั้งตนเอง ครอบครัว และสังคม ผู้ประพันธ์จึงพยายามนำเสนอให้คนเห็นถึงแนวคิดดังกล่าวมากที่สุด ซึ่งการสร้างชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะต้องให้คนมีความคิด ค่านิยมไปในทางเดียวกัน พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมของชาติ จึงเป็นบุคคลสำคัญที่นำพาชาติให้พัฒนาไปข้างหน้า ดังนั้น คนในสังคมจึงต้องปฏิบัติตามเพื่อบ้านเมืองของตนเอง ปัจจุบันยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตคน การพนันก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมเช่นกัน จากการที่เล่นพนันกันเป็นกลุ่มตามบ่อนหรือตามบ้านเรือน ก็เปลี่ยนเป็นการเล่นในรูปแบบออนไลน์ มีทั้งเกมที่เล่นเพื่อความเพลิดเพลินตลอดจนเกมที่เอาเงินจริงๆ ทำให้คนสามารถเข้าถึงการพนันได้ง่ายมากขึ้นเยาวชนเริ่มติดการพนันออนไลน์ นำมาซึ่งปัญหาสังคมต่างๆ ทั้งอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว การถูกทอดทิ้ง และมีแนวโน้มว่าการพนันรูปแบบออนไลน์จะขยายวงกว้างไปอีก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ ควรสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิดอย่างใกล้ชิด การใช้วรรณกรรมที่มุ่งนำเสนอโทษของการพนัน และการโน้มน้าวให้เลิกเล่น จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนหรือคนในสังคมตระหนักถึงโทษนำไปสู่การลดปัญหาสังคมได้

เอกสารอ้างอิง

- ธรรมลีลา. (2545). *เรื่องราวของการพนัน: ย้อนรอยประวัติศาสตร์การพนัน*. <https://www.gamblingstudy-th.org/print.php?txtNo=39>
- นายเจริญ. (2468). *นิราสไฟ*. ห้างสมุด.
- นิพัทธ์ แยมเดชและสมบัติ มั่งมีสุขศิริ. (2563) “อิสระแห่งกีวี” ในนิราศภูเขาทอง และนิราศเมืองเพชรของสุนทรภู่. *วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(3), 1 - 14.
- เนื้ออ่อน ขวัญทองเขียว. (2553). *รัฐสยามกับล้านนา พ.ศ. 2417 - 2476* [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชลินจ์ จินนุ่น. (2563). ภาพสะท้อนการเล่นหวยของชาวจังหวัดจันทบุรีที่ได้จากวรรณกรรมภาคใต้ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษ 2490 - 2510. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 7(2), 174 - 188.
- สุภาพร ปลายเล็ก. (2547). การพนันในสังคมไทย: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม. *วรรณวิทัศน์*, 4, 20-48.
- มนัส โอภากุล. (2537). คนจีนมาถึงเมือง. *ศิลปวัฒนธรรม*, 15(4), 74 - 79.
- ส.ปลายน้อย. (2531). เล่าเรื่องกีฬา - การพนัน สมัย ‘คุณปู่’. *ศิลปวัฒนธรรม*.
- สุกิจ มะลิผล. (2545). *ศึกษานิราศของหลวงจ๊กปาณี (มหาฤกษ์)* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.